

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/87/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112216151
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2112216151.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: D. A., nar. XX.XX.XXXX, D. A., nar. XX.XX.XXXX, F. A., nar. XX.XX.XXXX a T. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom u starej matky F. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. B. XX, A., právne zastúpenej JUDr. Andreou Čechovičovou, advokátkou, so sídlom Dolné Bašty 2, Trnava, všetky deti v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, deti rodičov: matky Y. A., zomrelej XX.XX.XXXX a otca D. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., adresa na doručovanie: D. XXX, o náhradnej starostlivosti nad maloletými a iné, o odvolaní otca maloletých a starej matky maloletých proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 8P/54/2012-916, zo dňa 26. marca 2019, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., IV., V., VI., VII., VIII. a IX. potvrdzuje a vo výrokoch I. a III. mení tak, že nariaďuje maloleťmu D. ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Reedukačnom centre W., S. X, XXX XX W., a ukladá otcovi maloleťho povinnosť platiť na maloleťho D. výživné v sume 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu, splatné vždy do 15. dňa každého mesiaca vopred na účet Reedukačného centra W. počnúc právoplatnosťou rozsudku.

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie nariadil maloleťmu D. ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Reedukačnom centre N., ul. P. B. XX, D. P. (výrok I.), nariadil maloleťmu D. ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Reedukačnom centre N., ul. P. B. XX, D. P. (výrok II.), uložil otcovi povinnosť platiť na výživu maloleťho D. aj maloleťho D. sumou 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona, splatnou vždy do 15. dňa každého mesiaca vopred na účet Reedukačného centra N., počnúc právoplatnosťou rozsudku (výrok III. a IV.), uložil otcovi povinnosť platiť zvýšené výživné na maloleťu F. a T. na každého sumou 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona, splatnou vždy do 15. dňa každého mesiaca vopred na účet príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny počnúc právoplatnosťou rozsudku (výrok V.), konanie o uložení výchovného opatrenia maloletej F. a T. súd zastavil (výrok VI.), čím súd zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 20P/295/2009-49 zo dňa 14.07.2010 v časti zverenia a výživného na maloleťho D. a D. a v časti výživného na maloleťu F. a T. (výrok VII.), ďalej rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (výrok VIII.) a napokon rozhodol, že štát nemá právo na náhradu trov konania (výrok IX.).

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 37 ods. 2, ods. 3, § 44 ods. 1, § ods. 2, ods. 3, § 54 ods. 1, ods. 2, ods. 4, § 55 ods. 1, ods. 3, § 62 ods. 1, ods. 2, 3 a 5, § 75 ods. 1, §

76 ods. 1, § 81 ods. 1, ods. 2 Zákona o rodine, ako aj článkom 5 Zákona o rodine, vecne súd dôvodil, že uznesením č. k. 8P/54/2012-44 zo dňa 13. 8. 2012 začal súd konanie o náhradnej starostlivosti nad maloletými, vrátane maloletého D., ktorý je v súčasnosti v náhradnej osobnej starostlivosti starej matky F. A. na základe Rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 20P/295/2009-49 zo dňa 14.07.2010.

3. Rozsudkom č. k. 8P/54/2012-404 zo dňa 13.08.2015, súd nariadil nad maloletým D. ústavnú starostlivosť v Detskom domove U., otca zaviazal platiť na výživu maloletého D. minimálne výživné na účet tohto detského domova, konanie o náhradnej starostlivosti nad maloletými D., F. a T. zastavil, začal konanie o úprave styku otca s maloletými D., F. a T. a o výchovnom opatrení, určil stretávanie otca s maloletými deťmi, nariadil nad maloletými D., F. a T. dohľad a uložil otcovi podrobiť sa psychologickému poradenstvu v trvaní jedného roka s cieľom zlepšiť a sanovať správanie otca k starej matke, a to jej rešpektovaním ako matky a starej matky, rešpektovaním výchovných postupov starej matky voči maloletým deťom, zabráneniu dvojkolažnosti vo výchove maloletých detí. Dôvodom nariadenia ústavnej starostlivosti nad mal. D. bola skutočnosť, že v školskom roku 2013/2014 sa postupne začali výraznejšie zhoršovať jeho vyučovacie výsledky i jeho správanie v škole, prestával tiež rešpektovať starú matku, do starostlivosti ktorej je zverený. V školskom roku 2014/2015 (navštevoval 5. ročník ako integrovaný žiak bežnú triedu) sa jeho prospech výrazne zhoršil, na vyučovanie sa nepripravoval, na konci roka mal aj trojku zo správania, jeho správanie bol nevyspytateľné, provokoval spolužiakov, vulgárne im nadával a fyzicky ich napádal, nerešpektoval pokyny vyučujúcich, výrazne narúšal, dokonca znemožňoval vyučovací proces a opakovane porušoval školský poriadok. Jeho správanie bolo školou hodnotené ako defektné, asociálne, agresívne, konfliktné a nepredvídateľné, častokrát ho bolo potrebné izolovať od ostatných detí počas doby 1-2 hodín. Situácia sa nezmenila ani za intervencie školského psychológa, ani po pohovore s maloletým a jeho starou matkou. Súd mal za preukázané, že zrušenie trvalého pobytu otca na adrese bydliska aj maloletých detí bolo len formálne a v konečnom dôsledku nedošlo k vylúčeniu otca s výchovného prostredia maloletých detí, ktoré má preukázateľne u mal. D. negatívny dopad na jeho správanie a výchovu. Napriek vyjadreniam znalkyne stará matka tým, že nedokázala vylúčiť svojho syna, otca maloletých detí, z ich výchovného prostredia, nezabránila zhubnému vplyvu otca na psychologický vývin detí. Preto súd pristúpil k riešeniu situácie maloletého tak, že nad ním nariadil ústavnú výchovu, pretože jeho výchova je vážne ohrozená. Odvolací súd tento rozsudok svojím rozsudkom č.k. 10CoP/41/2015-498 zo dňa 10.02.2016 potvrdil v časti zastavenia konania o náhradnej starostlivosti nad mal. D., F. a T. a nariadenia dohľadu nad týmito maloletými. V napadnutých častiach týkajúcich sa nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletým D., výživného na maloletého D., uloženia výchovného opatrenia otcovi a v častiach týkajúcich sa zmeny ostatného rozhodnutia o zverení a výživnom maloletého D., trov konania a trov štátu rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V napadnutej časti úpravy styku otca s maloletými D., F. a T., rozsudok súdu prvého stupňa zrušil. Krajský súd vo svojom rozhodnutí vyjadril ten záver, že je nevyhnutné rodinu dlhodobejšie sledovať a je potrebné dlhodobejšie pracovať s maloletými deťmi, vhodne ich usmerňovať a na ne pôsobiť, a až sa takto prijaté opatrenia minú účinkom je možné uvažovať nad nariadením ústavnej starostlivosti.

4. Po právoplatnosti rozhodnutia Krajského súdu Trnava bolo súdu doručená dňa 16.05.2016 správa UPSVAR Trnava (s pripojenými posudkami školy) o výrazne zhoršenom správaní mal. D., ktorý sa nepripravuje na vyučovanie, nepracuje na hodinách, ničí majetok školy a preto kolízny opatrovník navrhol súdu uložiť maloletému výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 písm. a) a b) Zákona o rodine a starým rodičom maloletého uložiť opatrenie podľa §37 ods. 4 Zákona o rodine. Dňa 28.06.2016 a dňa 08.07.2016 bolo súdu doručené podanie UPSVAR Trnava, ku ktorej bol pripojený posudok od Základnej školy v A. na maloletého D., D. ako aj F. a T., ako aj správa od OO PZ Trnava o vykonaní služobného zákroku, kde starú matku maloletých detí napadol otec maloletých. Dňa 29.07.2016 bola doručená súdu správa kolízneho opatrovníka, ktorá upozornila na požívanie alkoholických nápojov maloletým D., súčasťou bol pripojený záznam z OO PZ Trnava, podľa ktorého mal obsah alkoholu v dychu 0,80 mg/l, správal sa vulgárne a z dôvodu jeho stavu mu bola privolaná aj rýchla zdravotná pomoc. Dňa 12.08.2016 doručila stará matka na súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorá navrhla odovzdanie maloletého do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov za účelom odbornej diagnostiky maloletého. Návrh stará matka odôvodnila tým, že sa snažila za spolupráce odborníka riešiť výchovné problémy maloletého vrátane prospechu, ktorý sa výrazne zhoršil, tento sa nechce učiť na opravné skúšky, začal fajčiť, hrešiť, vulgárne nadávať, fyzicky napádať ostatných členov rodiny, dňa 29.06.2016 bol riešený príslušníkmi polície. Začal tiež utekať z domu a stará matka má obavu vzhľadom na správanie D. aj o ostatné maloleté deti. Súd o návrhu rozhodol neodkladným opatrením

č.k. 8P/54/2012-601 zo dňa 18.08.2016 a odovzdal mal. D. do starostlivosti Reedukačného centra N., ktoré rozhodnutie bolo vykonané dňa 30.08.2016 a nadobudlo právoplatnosť dňa 15.09.2016. Súd vo veci nariadil pojednávanie na 30.01.2017, kde bolo maloletému D. uložené výchovné opatrenie, a to pobyt v RCC v trvaní do 30.06.2017 za účelom odbornej diagnostiky. Podľa doručených správ si pobyt v režimovom zariadení u D. plnil svoj účel.

5. Pokiaľ ide o mal. D., z posudku ZŠ zo dňa 10.10.2016 vyplýva, že aj problémy s D. pretrvávajú, nakoľko narušuje vyučovací proces vykrikovaním vulgárnych výrazov, škriekaním, grimasami, obscénnych giest, behaním po triede, v škole sa snažil odcudziť peniaze, pričom ho spolužiak zbadal, tak ich vrátil späť. Priniesol si pravítko do školy a bil spolužiakov. Opakovane fajčil v areály školy, kreslí obscénne obrázky na tabuľu. Súd preto uznesením č.k. 8P/54/2012-698 zo dňa 02.11.2016 rozhodol o začatí konania o nariadení neodkladného opatrenia a súčasne vydal neodkladné opatrenie, ktorým uložil povinnosť starej matke odovzdať maloletého D. do starostlivosti Reedukačného centra N.. Rozhodnutie bolo vykonané 03.11.2016 a nadobudlo právoplatnosť dňa 19.11.2016 a platilo do 31.01.2017.

6. Návrhom, doručeným súdu dňa 06.11.2017 vedeným pod sp.zn. 32P/81/2017 sa Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Trnava (ďalej len UPSVR) domáhal vydania neodkladného opatrenia, ktorým by súd uložil starej matke F. A., povinnosť odovzdať maloletého D. aj D. do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov do Reedukačného centra N., a maloletú F. a T. do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov do Detského domova G., U. a súčasne dal UPSVR podnet na začatie konania o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi. Návrh odôvodnili výchovnými problémami u mal. D. a D., škola v správe zo dňa 07.03.2017 poukazuje na problémové správanie detí, ktoré prípravu do školy zanedbávajú, triedna učiteľka uviedla, že deti sa mestom potulujú bez dozoru, maloletý T. napriek odporúčaniu školskú družinu nenavštevuje. Aj správa na maloletú F. uvádza neuspokojivé školské výsledky. Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva v rámci stretnutia 08.03.2017 zosumarizovalo, že v rámci možnosti pre deti vyčerpalo všetky nimi poskytované služby, Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Trnave uviedlo, že problémy maloletého T. v učení nesúvisia len s poruchou učenia ako takou, ale aj prípravou na vyučovanie, podľa ich záverov T. je šikovný, pokiaľ sa mu niekto venuje, vedie ho, potrebuje však systematickú prípravu. Zo správy Reedukačného centra N. doručenej dňa 10.05.2017 plynie, že maloletý D. je usilovný, svedomitý, zapája sa do vyučovacieho procesu, zlepšil si prospech na základe pravidelnej školskej dochádzky a prípravy na vyučovanie, túžil sa vrátiť do rodinného prostredia. Podľa správy základnej školy zo dňa 23.06.2017 sa správanie maloletého D. rapídne zhoršilo. Dňa 20.09.2017 kontaktovala stará matka UPSVR s tým, že nevláda starostlivosť o vnuka D., súčasne sa sťažovala aj na D. správanie, ktorý kopíruje údajne staršieho brata. Uviedla, že správanie D. sa výrazne zhoršilo, vulgárne sa vyjadruje ja jej adresu, súrodencov aj otca, začína na ňu fyzicky útočiť, ráno ju napadol. Prichytila ho fajčiť v izbe, nevie sa ovládať, nerešpektuje ju, nedávno v noci napadol brata D.. Všetci súrodenci kvôli D. trpia, pričom starý otec je z detí unavený a už ich v domácnosti nevie zniesť. Stará matka uviedla, že nevláda výchovu o maloleté deti, ktorých matka bola narkomanka, otec je tiež narkoman, ktorý deti finančne nepodporuje, pričom o všetko sa stará stará matka s manželom, pričom otec maloletých detí núti deti aby žobrali a on mal peniaze na drogy. Zo záveru policajnej hliadky, ktorá bola volaná k vykázaní otca maloletých z bytu starej matky vyplýva, že otca do bytu mali pustiť deti, napriek zákazu, že sa tam nemá zdržiavať. Podľa hliadky byt je špinavý, ošarpaný, preplnený vecami, situácia v byte je veľmi napätá, časom neudržateľná, ktorá môže vyústiť do ľudskej tragédie. Na základe návrhu UPSVR na nariadenie neodkladného opatrenia súd uznesením č.k. 32P/81/2017-103 zo dňa 13.11.2017 uložil starej matke odovzdať maloletého D. aj D. do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov do Reedukačného centra N., P. B. XX, XXX XX D. P. a povinnosť odovzdať maloletú F. a maloletého T. do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov do Detského domova G., U. č. XX, XXX XX U. s tým, že neodkladné opatrenie potrvá do právoplatného skončenia konania vo veci samej, a zároveň začal konanie vo veci nariadenia výchovného opatrenia všetkým týmto maloletým deťom. Uznesenie čo do výroku vo vzťahu k D. nadobudlo právoplatnosť dňa 01.12.2017, vo vzťahu k maloletému D. nadobudlo právoplatnosť dňa 02.12.2017, uznesenie vo vzťahu k maloletej F. a T. bolo zrušené uznesením č.k. 8P/54/2017-790 zo dňa 28.09.2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 24.10.2018.

7. Súd dňa 07.06.2018 spojil veci vedené pod sp.zn. 8P/54/2012 a 32P/81/2017 na spoločné konanie pod sp.zn. 8P/54/2012 a vykonal vo veci dokazovanie, okrem iného svedeckými výpoveďami aj znaleckým dokazovaním, ktorý v posudku č. 103/2018 uviedol, že stará matka má vytvorené pevné citové vzťahy a väzby k maloletým deťom, má ich rada. Menovaná vníma nekriticky osobu otca maloletých (jej

syna D.), je voči jeho osobe nadmerne ochraňujúca, vyvíňujúca jeho správanie a konanie, podľa jej tvrdenia toho času už drogy neužíva približne 1-2 roky, alkohol si vypije. Stará matka aj napriek tomu, že má vytvorené pevné citové vzťahy a väzby k maloletým deťom, je zjavné, že je voči svojej osobe a aj blízkym osobám nekritická, to znamená, že aj vo výchove či starostlivosti nevníma reálne nedostatky, riziká či objektívne príčiny opakovaného prešetrovania jej starostlivosti či odňatie maloletých vnukov z jej starostlivosti. Má neprimerané očakávania voči maloletým deťom, má sklon ich vyvíňovať, obhajovať, ich správanie bagatelizovať. Stará matka z psychologického hľadiska má kompetencie k výchove maloletých detí, vo výchove však nemala dostatočné kompetencie maloleté deti a to najmä D. a D. dostatočne zvládnuť a výchovne usmerniť. Maloletí D. a D. sú vo veku psychického a fyzického vyzrievania, kedy vyhraňovanie sa voči výchovnej autorite je už pomerne ľahké, pretože sa už môže jednať aj o fyzickú prevahu voči autorite. Maloletí opakovane nerešpektovali výchovné usmernenia nielen starej matky, ale aj vyučujúcich, aj vo foriem vyhrážok či naznačenia brachiálnej agresie. Podľa názoru znalca prostredie, ktoré zabezpečuje stará matka je nedostatočne ohraničené pravidlami a podmienkami voči maloletým, čo je zrejme aj z posudkov z reedukačného centra v N., kde správanie maloletých je viac-menej bezproblémové. Maloletí D. a D. potrebujú jasne a striktné štruktúrované prostredie s rznymi výchovnými usmerneniami, čo vyplývajú z gradujúceho poruchového správania sa maloletých sa za posledné roky bohužiaľ starej matke nepodarilo v plnej miere zabezpečiť. Súd znalca aj vyslúchol, kedy znalec okrem iného uviedol, že výchovné problémy mal. detí nie sú spôsobené vonkajšími faktormi ale vnútornými, disharmonickým vývojom maloletých detí, ktorý možno predpokladať z predložených správ a správania po návrate z reedukačného centra do starostlivosti starej matky, kde došlo k radikálnemu zhoršeniu správania v krátkej dobe.

8. Súd mal zistené, že maloletá F., bola prijatá do 5 ročníka Špeciálnej základnej školy internátnej, C. X, A., dosahuje dobré školské výsledky, maloletý T. dosahuje primerané školské výsledky. Stará matka uviedla, že F. navštevuje internátnu školu a je všetko v poriadku, u mal. T. sa zlepšil prospech aj prístup školy. Z obsahu správy RCC zo dňa 18.03.2019 plynie, že maloletý D. potrebuje stálu kontrolu a pomoc zo strany vychovávateľa pri činnostiach, na pobyt je adaptovaný, dosahuje primerané výsledky, proces reedukácie má na neho pozitívny vplyv a zariadenie doporučuje, aby D. v procese pokračoval. Maloletý D. patril minulý rok správaním k najlepším, bol spoľahlivý a dôveryhodný, avšak po návrate z letných prázdnin sa vo všetkých oblastiach výrazne zhoršil, je vulgárny a voči okoliu agresívny. Na posledné prázdniny nebol uvoľnený k starej matke vzhľadom na správanie.

9. Súd mal za preukázané, že maloletá F. a T. mali výchovné problémy, najmä problémy s prospechom v rámci školy, u oboch ale došlo k zlepšeniu prospechu, a v súčasnosti súd nevidí dôvod na nariadenie ústavnej starostlivosti maloletej F. a T., ako ani uloženie výchovného opatrenia, nakoľko v súčasnosti nemajú obe deti žiadny výchovný problém, preto súd konanie o uložení výchovného opatrenia obom maloletým deťom zastavil, nakoľko na jeho uloženie nie sú splnené podmienky.

10. U mal. D. a D. súd zvažoval, či uloží výchovné opatrenie, alebo nariadi ústavnú starostlivosť. Vychádzajúc zo záverov rozhodnutia krajského súdu vyčkal na výsledok výchovného opatrenia voči D., ako aj výsledok krátkodobého pobytu maloletého D. v RCC. Tento výsledok sa reálne dostavil po návrate D. z RCC, (ktorý viedol k tomu, že UPSVR podal návrh na vydanie neodkladného opatrenia), nakoľko sa opätovne vyskytli vážne problémy v správaní D. aj D.. Súd vzhľadom na uvedené opätovne oboch maloletých umiestnil prostredníctvom neodkladného opatrenia do RCC, kde sa ich správanie následne znormalizovalo a fungovali v uvedenom prostredí v zásade bez problémov. Po podaní znaleckého posudku a vypočutí znalca bolo nakoniec zistené, že problém nie je vo výchovnom prístupe starej matky, ale vychádza zo samotnej podstaty maloletého D. a D., pričom stará matka podľa znalca nie je napriek všetkej svojej snahe (podľa znalca by problém mali aj dvaja plnohodnotní rodičia) schopná zabezpečiť taký dozor a starostlivosť, ktoré by viedli k stabilizácii maloletých, nezhoršovaniu správania, resp. k pozitívnej progresii v ich správaní. Vzhľadom na závery znaleckého dokazovania mal súd za to, že maloletý D. a D. môžu fungovať len v režimovom zariadení, nie je pre nich nateraz vhodná náhradná osobná starostlivosť (a to ani s odbornou pomocou), ako ani detský domov otvoreného typu (ako U.), keďže deti by v uvedených podmienkach nedokázali fungovať a dochádzalo by pri nich k zhoršeniu správania. Momentálne je v najlepšom záujme maloletého D. a D., aby boli umiestnení v režimovom zariadení, kde dokážu primerane fungovať a ich správanie je aspoň primerane regulované, kdežto mimo režimové zariadenie v prípade hoc aj pobytu trvajúceho tri mesiace, dochádza k tak závažnému zhoršeniu správania, že uvedené môže poškodiť ich samých (či už fyzicky, resp. vzhľadom na ich už možnú trestnoprávnú zodpovednosť aj v otázke ich budúcnosti), pričom stará matka, napriek všetkej

láske a snahe nedokáže zabezpečiť takú starostlivosť o deti, ktorá by viedla k ich priaznivému vývoju. Keďže pobyt maloletých v ústavnej starostlivosti nemusí trvať do dovŕšenia 18 roku veku, ale len do ich stabilizácie, ktorá môže byť zabezpečená aj prostredníctvom pomoci psychológa, preto nerozhodol o zastavení konania o uložení výchovného opatrenia, ale toto vylúčil na samostatné konanie, tak aby po právoplatnosti tohto rozhodnutia mohla byť maloletým sprostredkovaná taká odborná pomoc, ktorá povedie k zlepšeniu ich správania.

11. Súčasne súd určil otcovi výživné na maloletých, vychádzajúc pritom z možností a schopností otca (ktorý podľa zistení súdu dosahuje dlhodobý príjem na úrovni minimálnej mzdy, reálne sumu 430,- eur) a odôvodnených potrieb maloletých, ktoré majú štandardné výdavky spojené s ich vekom. Vzhľadom na zistené osobné a majetkové pomery otca súd mu určil výživné na maloleté deti 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované dieťa, ktorá je ku dňu rozhodovania súdu vo výške 28,08 eur mesačne. Ako platobné miesto bol pri F. a T. určený príslušný UPSVR a pri D. a D. zariadenie, kde boli umiestnení. Súd súčasne zmenil ostatné rozhodnutie o určení vyživovacej povinnosti a o zverení v dotknutej časti. O náhrade trov bolo rozhodnuté v súlade s § 52 zákona CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a ani štátu súd náhradu trov (vzniknutých v súvislosti so znaleckým dokazovaním) nepriznal, keďže je zrejmé, že by boli vymáhané bez úspechu, nakoľko otec je nemajetný, bez reálnej možnosti zlepšiť svoju situáciu, s vyživovacou povinnosťou k štyrom deťom, pričom vykonanie týchto dôkazov ani nenavrhol.

12. Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie otec maloletých aj stará matka maloletých.

13. Otec žiadal, aby maloletému D. a maloletému D. bolo zrušené nariadenie ústavnej starostlivosti. Dôvodil, že maloletý D. v školskom roku 2018/2019 ukončí Základnú školu pri Reedukačnom centre N. a to 9. ročník. Keďže je tam len základná škola po 9. ročník, potom sú klienti preraďovaní inde, kde pokračujú v učení na tamojších učilištiach. Maloletý D. by mal byť premiestnený do Reedukačného centra pre mládež P., kde by mal nastúpiť do učebného pomeru v odbore stavebná výroba, takže ukončením tejto školy by pracoval iba ako stavebný robotník so získaným záručným listom a nie výučným listom. Zo strany riaditeľstva Reedukačného centra v N. bola maloletému D. na jeho žiadosť zaslaná prihláška na štúdium na strednej škole v mieste jeho trvalého bydliska v A. - na Súkromnú strednú odbornú školu, Ferka Urbánka 19. D. bol na uvedenú školu prijatý v učebnom odbore kuchár, čo aj bolo jeho detským snom a otec je presvedčený, že by sa v tomto povolání najlepšie uplatnil. D. doterajšie problémy sú dôsledkom prežitých tráum v detstve a potreboval by zažiť pocit uznania a úspechu, čo by mu umožnilo práve štúdium na škole, ktorá by ho zaujímal. Preto v jeho záujme je otec zásadne proti jeho preloženiu do Reedukačného centra pre mládež a žiadal, aby maloletému D. dal súd možnosť študovať za kuchára. Neskôr otec svoje odvolanie v zákonnej lehote doplnil podaním doručeným dňa 20.05.2019, v ktorom napádal všetky výroky predmetného rozsudku. Žiadal, aby bolo zastavené konanie o ústavnej starostlivosti maloletého D. v Reedukačnom centre N. z dôvodu nástupu na Súkromnú strednú odbornú školu Gos-Sk, ul. Ferka Urbánka 19, Trnava, v učebnom odbore kuchár. Ďalej žiadal, aby bolo zastavené aj konanie o ústavnej starostlivosti maloletého D. v Reedukačnom centre N. a bolo mu ponechané výchovné opatrenie až do skončenia základnej školy v školskom roku 2019/2020 a jeho vrátenie do domáceho prostredia starej matky. Pokiaľ ide o napadnutý tretí výrok, žiadal, aby súd zrušil jeho povinnosť výživné vo výške 30% platiť na účet Reedukačného centra v N. a tak, ako doteraz, aby bol povinný posilať ho k rukám starej matky, ktorá zabezpečovala a zabezpečuje všetku materiálnu a zdravotnú starostlivosť o maloleté deti. Pokiaľ ide o V. výrok, žiadal, aby bola zrušená jeho povinnosť platiť výživné na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, z dôvodu platenia exekučného príkazu na maloleté deti a to k rukám starej matky, ktorá im zabezpečuje všetku starostlivosť. Napadol aj VII. výrok rozsudku, kde žiadal ponechať platenie výživného ako doposiaľ na účet starej matky.

14. Stará matka maloletých podala odvolanie výlučne voči výroku I., ktorým súd nariadil maloletému D. ústavnú starostlivosť vykonávanú v Reedukačnom centre N.. Aj stará matka argumentovala tým, že rozhodnutie upiera maloletému D. právo na vzdelanie podľa vlastného výberu. Zopakovala, čo už uviedol otec a síce, že D. končí základnú školu a už teraz je prijatý na Súkromnú strednú školu Gos-Sk v Trnave, na denné štúdium v učebnom odbore kuchár, o ktorý odbor mal dlhodobý záujem. Pokiaľ by však zostala v platnosti nariadená ústavná výchova, nemohol by túto školu navštevovať, pretože v N. a blízkom okolí nemá možnosť vyučiť sa v tomto odbore. Podľa odvolateľky súd dospel k svojmu rozhodnutiu o nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletým D. na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, mal dať skúmať maloletého znalcom psychológom, pretože bez riadneho psychologického diagnostikovania

dieťaťa považuje odvolateľka rozhodnutie minimálne za predčasné. Navrhla, aby odvolací súd vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. Kolízny opatrovník s poukazom na vykonané dokazovanie ako aj závery súdom ustanoveného znalca, navrhol odvolaciemu súdu rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

16. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie podali včas oprávnené osoby (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne.

17. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu súdu prvej inštancie a ním vydaného rozsudku v celom rozsahu, nakoľko ide o vec starostlivosti o maloleté deti, kde odvolací súd nebol viazaný rozsahom odvolania v zmysle § 65 CMP, navyše otec sa v podstate odvolal čo do všetkých meritórnych výrokov (okrem výroku VI) a zároveň výroky o trovách konania sú od nich závislé, preto odvolací súd preskúmal celý napadnutý rozsudok.

18. Podľa ustanovenia § 387 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (ods. 1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (ods. 2).

19. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil, pričom svoje rozhodnutie náležite, logicky aj presvedčivo odôvodnil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvej inštancie obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré v podrobnostiach odkazuje. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne uzavrel, že u maloletej F. a T. v súčasnosti niet dôvodu na nariadenie ústavnej starostlivosti ani uloženie výchovného opatrenia, nakoľko v súčasnosti nemajú obe deti žiadny výchovný problém, a správne preto súd konanie o uložení výchovného opatrenia obom maloletým deťom zastavil. Zároveň vzhľadom na skutočnosť, že doposiaľ určené výživné na deti nedosahovalo ani minimálne zákonom stanovené výživné, rozhodol o zvýšení výživného na túto sumu (po zistení, že možnosti a schopnosti otca vyššie výživné neumožňujú) v súlade s § 62 a § 63 ZR v spojení s § 75, pričom určil pri F. a T. ako miesto platenia príslušný úrad práce sociálnych vecí a rodiny.

20. Správne súd rozhodol tiež o nariadení ústavnej starostlivosti nad oboma staršími deťmi D. a D. (i keď u mal. D. v súčasnosti je už namieste uložiť výkon náhradnej starostlivosti v inom zariadení, ako bude zdôvodnené nižšie), ktorá je v záujme maloletých, pričom aj podľa názoru odvolacieho súdu potreba takéhoto opatrenia jednoznačne vyplývala z vykonaného dokazovania.

21. Na zdôraznenie správnosti tohto rozhodnutia a za účelom vysporiadania sa s odvolacími námietkami otca a starej matky, odvolací súd uvádza nasledovné:

22. V preskúmvanej veci ide o maloleté deti, ktoré pochádzajú z disfunkčnej rodiny, rodičia neboli schopní starať sa o ne a dlhodobo sú v náhradnej osobnej starostlivosti starej matky. Táto má k deťom silné citové väzby, a podľa svojich možností sa doposiaľ snažila s väčšími či menšími úspechmi zabezpečovať deťom primerané rodinné zázemie a všemožnú starostlivosť. Napriek jej snahám, s pribúdajúcim vekom detí sa starej matke úloha vychovateľky vymkla z rúk a to najmä u mal. D. a D.. Už od roku 2013 sa u najstaršieho zo súrodencov, maloletého D., objavujú výchovné problémy v škole i mimo nej, ktoré s postupom do vyšších ročníkov školy naberajú na intenzite a závažnosti, čo priznala aj stará matka, ktorá sama musela požiadať súd o pomoc, pretože nezvláda starostlivosť o vnuka D., ktorý ju nerešpektuje, jeho správanie sa ešte zhoršilo oproti predchádzajúcemu obdobiu, neovláda sa, začína byť fyzicky útočný, fajčí, požíva alkohol, pričom maloletý D. jeho správanie kopíruje. Sama stará matka priznala, že všetci súrodenci kvôli D. trpia a postupne sa situácia v domácnosti starej matky stáva neudržateľnou. Vážnym problémom je tu aj negatívny vplyv otca na deti, pričom stará matka

túto okolnosť nie je schopná eliminovať, ani výraznejšie ovplyvniť. V konaní bolo tiež preukázané, že správanie maloletých v období, kedy boli v reedukačnom zariadení sa podstatným spôsobom upravilo a výchovné problémy ustúpili. Odvolací súd musel potom súhlasiť s názorom znalca, že prostredie, ktoré zabezpečuje stará matka je nedostatočne ohraničené pravidlami a podmienkami voči maloletým, pričom mal. D. a D. potrebujú jasne a striktne štruktúrované prostredie s rznymi výchovnými usmerneniami. Rozhodnutie o nariadení ústavnej starostlivosti za týchto okolností je jediným vhodným riešením pre oboch maloletých, ktoré ich uchráni od pokračujúceho zhoršovania správania, ktoré by mohlo viesť k vážnym škodám na ich psychickom a fyzickom vývoji.

23. Odvolací súd sa nestotožňuje s tvrdením odvolateľky, že by rozhodnutie súdu o nariadení ústavnej starostlivosti bolo predčasným, vychádzajúcim z nedostatočne vykonaného dokazovania. Naopak odvolací súd mal za to, že dokazovanie, vykonávané súdom prvej inštancie v predmetnej veci, bolo veľmi dôkladné a podrobné, súd zisťoval všetky relevantné súvislosti a výsledkom je ucelený a dostatočne jasný obraz situácie rodiny aj jej jednotlivých dotknutých členov. Treba konštatovať, že znalecké dokazovanie poskytlo dostatočné odpovede na otázky odbornej povahy, a vychádzajúc nielen zo znaleckého dokazovania, ale aj z ostatných vykonaných dôkazov, nemohol ani odvolací súd dospieť k inému záveru, než ku ktorému dospel prvoinštančný súd a síce, že v súčasnosti iné riešenie pokiaľ ide o starších dvoch chlapcov (osobitne potom u D., ku ktorému smerovali obe odvolania) neprichádza do úvahy, keď je zrejmé, že stará matka už napriek svojej snahe, nedokáže tento stav napraviť a náprava je možná len v režimovom zariadení.

24. Preto odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení ústavnej starostlivosti za správne. K argumentácii oboch odvolateľov, ktorí u maloletého D. nesúhlasili s nariadením ústavnej starostlivosti v Reedukačnom Centre N. s obmedzenými možnosťami vzdelávania maloletého, odvolací súd uvádza:

25. Po vydaní odvolaní napadnutého rozsudku bol maloletý D. medzičasom na základe nariadeného neodkladného opatrenia Okresným súdom Trnava sp.zn. 32P/81/2017-168 umiestnený dňa 04.09.2019 z Reedukačného centra N. do Reedukačného centra W., S. X, W.. Dôvodom bola práve potreba navštevovania nového školského zariadenia maloletým D., a to strednej školy, ktorá mu nemôže byť umožnená v Reedukačnom Centre N.. Súd teda už uvedeným uznesením rozhodol tak, že s účinnosťou od 01.09.2019, kedy maloletý D. začne navštevovať strednú školu, zveril maloletého D. do starostlivosti navrhovaného Reedukačného Centra W., ktoré je bližšie k jeho domácejmu prostrediu ako pôvodné zariadenie, a kde môže navštevovať strednú školu, pričom toto neodkladné opatrenie bude trvať do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej v predmetnom konaní sp. zn. 8P/54/2012.

26. Ako vyplýva z aktuálnej správy Reedukačného centra W., zaslanej súdu kolíznym opatrovníkom dňa 30.01.2020, adaptácia maloletého D. na režim zariadenia prebehla bez výraznejších problémov, na prostredie a pravidlá zariadenia si rýchlo zvykol. V súčasnosti je D. zaradený do 1. ročníka v odbore strojárka výroba na Strednej odbornej škole W., v budove reedukačného centra. V rámci vzdelávacej zložky sa maloletý prejavoval ako žiak, ktorý je ochotný aktívne sa zapájať do vyučovacieho procesu, v rámci odborného výcviku bol hodnotený ako snaživý žiak, v súčasnosti pracuje na odbornom výcviku podľa aktuálneho naladenia, pasívne rešpektuje pokyny pedagógov. V rámci výchovnej skupiny sa rýchlo adaptoval, našiel si svoje miesto v rovesníckej skupine, pokyny vychovávateľov rešpektuje, je však nutná kontrola. Do záujmových aktivít a programu sa aktívne zapája a vo väčšine situácií je jeho správanie bezproblémové. V rámci kolektívu žiakov patrí maloletý D. k obľúbeným žiakom, nemá konflikty so žiakmi, ani ich nevyhľadáva, k dospelým v zariadení sa správa zväčša slušne, autority sa snaží rešpektovať.

27. Vychádzajúc z uvedeného považoval odvolací súd odvolaciu argumentáciu otca a starej matky za právne irelevantnú, pretože maloletý D. už medzičasom nie je umiestnený v zariadení, ktoré by možnosti vzdelávania maloletého limitovalo spôsobom, aký bol vytykány odvolateľmi pôvodnému zariadeniu. Maloletý je umiestnený v Reedukačnom centre W., kde sa dobre adaptoval a kde riadne navštevuje strednú školu, ktorá ho nijako neznevýhodňuje oproti rovesníkom. Zariadenie je v blízkosti jeho bydliska, takže môže byť v častejšom kontakte s rodinou, súčasne jeho umiestnenie v režimovom zariadení zvyšuje u maloletého šance na úspešné ukončenie strednej školy. Odvolací súd tiež pripomína, že D. zanedlho nadobudne plnoletosť a nič nevyklučuje, aby si neskôr doplnil vzdelanie aj v odbore, ktorý ho špeciálne zaujíma (kuchár), pokiaľ bude mať skutočne o to záujem.

28. Vedený týmito úvahami, považoval odvolací súd za správne, aby výkon ústavnej starostlivosti u maloletého D. prebiehal práve v Reedukačnom centre W., kde sa už niekoľko mesiacov nachádza a dobre sa adaptoval, preto odvolací súd jedine v tejto časti odvolaním napadnuté rozhodnutie za použitia ustanovenia § 388 CSP zmenil, nakoľko Reedukačné zariadenie N. už nie je pre maloletého vhodným a nariadil preto maloletému ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Reedukačnom centre W., S. X, XXX XX W. a keďže došlo k zmene ústavného zariadenia, musel súd pozmeniť aj platobné miesto, na ktoré uložil otcovi poukazovať výživné na maloletého D.. Vo zvyšnej časti odvolací súd s použitím ustanovenia § 387 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a súčasne podľa § 52 CMP v spojení s § 58 CMP a ust. § 396 ods. 1 CSP rozhodol aj o trovách odvolacieho konania.

29. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák.č. 233/1995 Z.z., alebo ak ide o rozhodnutie o starostlivosti o maloletého, styk s maloletým alebo inú ako peňažnú povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa štvrtej časti CMP.